

08.12.2021

Ärende/22

§ 404

Den av ledamoten Anna Vuorjoki väckta motionen om uppföljning och utveckling av vården av transsexuella och icke-binära

HEL 2021-005580 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Anna Vuorjoen aloite
- 2 HUSin lausunto 12.8.2021

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Anna Vuorjoki och 18 övriga ledamöter föreslår i sin motion att de transsexuella och icke-binära personernas tillgång till vård utvärderas, missförhållandena korrigeras och vården utvecklas.

Stadsstyrelsen anser att det är motiverat att inom social- och hälsovårdsbranschen utreda tillgång till könsidentitetsutredning och könskorrigeringsprocess samt vårdkedja. Det är även motiverat att utvärdera behovet för kompetensutveckling hos personalen och vid behov organisera tilläggsutbildning.

I juni 2020 godkände tjänsteutbudsrådet för hälso- och sjukvården rekommendationer om metoder för behandling av dysfori, det vill säga ångest i samband med variation av könsidentiteten som orsakar sänkt funktionsförmåga, eftersom antalet patienter som får remisser till multiprofessionella polikliniker för könsidentitetsutredningar vid Helsingfors universitetscentralsjukhus (HUCS) och Tammerfors universitetssjukhus (TAYS) har ökat och patienternas vårdönskemål har ändrats.

08.12.2021

Ärende/22

Enligt tjänsteutbudsrådets rekommendation ska det erbjudas psykosocialt stöd för oklarheter i könsidentitet i enlighet med symptomens allvarlighet och gradering av vårdbehovet inom hemkommunens primärvård eller specialiserade sjukvård. Den eventuella utredningen om behovet för psykiatrisk eller psykosocial vård och vård som anses som behövlig ska organiseras redan innan patienten får remiss till den centraliserade undersökningspolikliniken så att det är möjligt att inleda utredningsperioden. Dessa åtgärder hjälper med att rikta hälsovårdens resurser ändamålsenligt samt säkerställer att utredningsprocessen och den eventuella vårdprocessen sker i rätt tid.

Enligt HNS Psykiatri har tjänsteutbudsrådets rekommendation inte fördröjt tillgången till utredning och vård i rätt tid. Beredskap för att utveckla könsdysforipatienternas vårdkedja och att rikta kompletterande utbildning finns.

Social- och hälsovårdsnämnden samt Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt har gett utlåtanden i ärendet. Svaret stämmer överens med utlåtandena. Vårdupplevelser av primärvården och hur tillgången till vård fungerar för personer som upplever könsdysfori utreds och utvärderas i fortsättningen.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Anna Vuorjoen aloite
- 2 HUSin lausunto 12.8.2021

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Stadsfullmäktige 24.11.2021 § 377

HEL 2021-005580 T 00 00 03

08.12.2021

Ärende/22

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade bordlägga ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 08.11.2021 § 822

HEL 2021-005580 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

08.11.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Minja Koskela:

Perusteluiden kuudennen kappaleen loppuun: Sukupuolidysforiaa kokevien hoitokokemuksia perusterveydenhuollosta ja kokemuksia hoitoon pääsyn toteutumisesta selvitetään ja arvioidaan jatkossa.

Kannattaja: Reetta Vanhanen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Minja Koskelan vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 5

Anniina Iskanius, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 9

Paavo Arhinmäki, Elisa Gebhard, Minja Koskela, Johanna Nuorteva, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen

08.12.2021

Ärende/22

Tyhjä: 1
Jussi Halla-aho

Kaupunginhallitus hyväksyi Minja Koskelan vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 5 - 9 (1 tyhjä).

01.11.2021 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 31.08.2021 § 174

HEL 2021-005580 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Anna Vuorjoen ja 18 muun valtuutetun trans- ja muunsukupuolisten hoidon seuranta ja kehittämistä koskevasta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

"Aloitteessa esitetään, että kaupunki selvittää mahdollisuutta toteuttaa arviointi, miten helsinkiläisten sukupuolidysforiaa kokevien ihmisten hoitoon pääsy toteutuu ja miten Palkon uudet suositukset ovat vaikuttaneet siihen sekä tehdä arvioinnin pohjalta suunnitelma tutkimuksiin ja hoitoon pääsyyn liittyvien epäkohtien korjaamiseksi yhteistyössä HUSin kanssa ja varmistaa, että perusterveydenhuollon henkilöstöllä on riittävä osaaminen sukupuolivähemmistöihin kuuluvien ihmisten kohtaamiseksi sekä hoidon toteuttamiseksi tai hoitoon ohjaamiseksi asianmukaisesti.

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen palveluvalikoimaneuvosto (Palko) hyväksyi kesäkuussa 2020 suositukset sukupuoli-identiteetin variaatioihin liittyvän toimintakyvyn alenemaa aiheuttavan dysforian eli ahdistuksen lääketieteellisistä hoidoista, koska Helsingin yliopistollisen keskussairaalaan (HUS) ja Tampereen yliopistollisen sairaalan (TAYS) sukupuolidysforian tutkimukseen ja hoitoon perehtyneille moniammatillisille poliklinikoille lähetettyjen potilaiden määrä oli kasvanut ja heidän hoitotoiveensa olivat muuttuneet.

Sukupuoli-identiteetin variaatio tarkoittaa sukupuoli-identiteetin asettumista mihin tahansa kohtaan mies-nainen dimensiolla tai sen ulkopuo-

lelle, ei ainoastaan jakoa miehiin ja naisiin. Vain osalla sukupuoli-identiteetin variaatioon liittyy merkittävää kärsimystä ja toimintakyvyn heikkenemistä ja vain osa toivoo saavansa lääketieteellistä hoitoa.

Palkon suosituksen mukaan sukupuoli-identiteettiin liittyvään epäselvyyteen tulee tarjota psykososiaalista tukea oireiden vaikeusasteen ja hoidon tarpeen porrastuksen mukaisesti oman kunnan perusterveydenhuollossa tai erikoissairaanhoidossa. Mahdollinen psykiatrisen ja psykososiaalisen hoidon tarpeen arviointi ja tarpeelliseksi todettu hoito tulisi järjestää jo ennen keskitetylle tutkimuspoliklinikalle lähettämistä, jotta tutkimusjakso on mahdollista käynnistää. Nämä toimet parantavat terveydenhuollon resurssien tarkoituksenmukaista kohdentumista sekä varmistavat tutkimusprosessin ja mahdollisen hoitoprosessin oikea-aikaisuuden.

HUSin keskitetyiltä psykiatrisilta poliklinikoilta saadun selvityksen mukaan sukupuoli-identiteetin tutkimuksiin hakeutuvien täysi-ikäisten määrä on Suomessa vuosina 2007–2017 20-kertaistunut ja kasvu on edelleen jatkunut jyrkkänä.

HUS psykiatrian sukupuoli-identiteetin tutkimuspoliklinikalla lähetemäärä on kaksinkertaistunut vuodesta 2017 ja alkuvuoden 2021 perusteella lisäys vuoteen 2020 verrattuna on 39 %. Tutkimusjaksolle tulevien jonotusaika on kasvanut (alle 3 kuukautta jonottaneita 89 % vuonna 2019, 82 % vuonna 2020 ja 74 % vuonna 2021). Viidessä kuukaudessa poliklinikalle pääsee 99 % lähetetyistä.

HUSin sukupuoli-identiteetin tutkimuspoliklinikalla oli vuonna 2019 hoidossa 276 helsinkiläistä potilasta ja vuonna 2020 362 potilasta. Vuonna 2019 toteutui 914 käyntiä ja vuonna 2020 1413 käyntiä. Tänä vuonna 1.1.–24.4.2021 käyntejä oli 590.

HUS psykiatrian näkemyksen mukaan Palkon suositukset eivät heikennä sukupuolidysforiasta kärsivien potilaiden asemaa, vaan tuovat tämän asiakasryhmän näkyväksi terveydenhuollossa, yhdenvertaistavat palveluita ja painottavat riittävän aikaista selvittelyä ja tukea sekä kykyä kohdata sukupuolen moninaisuutta ja tunnistaa potilaista ne, jotka tarvitsevat keskitetyn yksikön palveluita. Suositukset myös varmistavat sukupuolenkorjaushoitojen turvallisuutta ja oikea-aikaisuutta.

HUS psykiatrian mukaan Palkon hoitosuositukset eivät ole hidastaneet oikea-aikaiseen tutkimukseen ja hoitoon pääsyä, vaan ne selkeyttävät vastuujakoa terveydenhuollon toimijoiden kesken. HUS psykiatria ilmaisee valmiutensa kehittää helsinkiläisten sukupuolidysforiapotilaiden hoitopolkua ja kohdentaa Helsingin alueellisiin palveluihin täydentävää sukupuolidysforia-koulutusta nykyisen matalan kynnyksen konsultaatiotoiminnan lisäksi.

08.12.2021

Ärende/22

Sosiaali- ja terveystoimiala tulee vielä tarkemmin selvittämään kyseisen asiakasryhmän hoitoon pääsyä sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa. Lisäksi henkilöstön osaamisen kehittämisen tarvetta arvioidaan ja mahdollisesti tarvittavaa lisäkoulutusta järjestetään. Helsinki-HUS Psykiatrian työnjakosopimuksen puitteissa sukupuoli-identiteetin tutkimusten ja sukupuolenkorjausprosessin hoitopolkua on aiheellista vielä tarkentaa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Oikein kohdistettu ja oikea-aikainen sukupuoli-identiteetin variaatioihin liittyvän dysforian hoito voi merkittävästi lievittää kärsimystä ja kohentaa sosiaalista toimintakykyä.”

Käsittely

31.08.2021 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Asiassa tehtiin seuraava palautusehdotus:

Palautusehdotus 1:

Jäsen Laura Korpinen: Pyydetään että lausunto palautetaan valmisteluun. Lausunnon kaksi viimeistä kappaletta ennen esittelijän perusteluita tulee kirjoittaa uudestaan. Lausunnon toiseksi viimeisessä kappaleessa tulee ottaa kielteinen kanta aloitteessa tehtyihin ehdotuksiin. Jos lisäkoulutusta henkilökunnalle katsotaan tarvittavan, se tulee hankkia neutraalilta toimijalta, kuten esimerkiksi HUSilta. Lausunnon viimeinen kappale antaa vääränlaisen lupauksen hoidon kohdistamisen ja oikea-aikaisuuden helppoudesta.

Kannattaja: jäsen Mikko Paunio

Jäsen Mikko Paunio kannatettua Laura Korpisen palautusehdotusta keskustelu rajattiin palautusehdotukseen ja palautusehdotuksesta äänestettiin (äänestys 1).

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus palautusehdotuksesta äänestämisen jälkeen:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Laura Korpinen: Lausunnon toiseksi viimeinen kappale ennen esittelijän perusteluita korvataan seuraavaksi: Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että sosiaali- ja terveydenhuollon väheneviä resursseja ei pidä käyttää aloitteessa vaadittujen selvitysten tekemiseen. Sosiaali- ja terveyslautakunta luottaa sosiaali- ja terveystoimialan henkilökunnan osaamiseen ja ammattitaitoon ja siihen, että potilaat kohdataan ja hoidetaan ihmisinä ja että tarvitsevat ohjataan hoitoon. Jos lisäkoulutusta henkilökunnalle katsotaan tarvittavan, se tulee hankkia neutraalilta toi-

08.12.2021

Ärende/22

mijalta, kuten esimerkiksi HUSilta. Lausunnon viimeinen kappale ennen esittelijän perusteluita poistetaan.

Kannattaja: jäsen Mikko Paunio

Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätös syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Palautusehdotus 1 (jäsen Laura Korpinen)

Jaa-äännet: 10

Samuel Adouchief, Pentti Arajärvi, Eva Biaudet, Maaret Castrén, Kati Juva, Seija Muurinen, Matti Niiranen, Daniel Sazonov, Oula Silvennoinen, Sinikka Vepsä

Ei-äännet: 2

Laura Korpinen, Mikko Paunio

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Minna Lindgren

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi asian käsittelyn jatkamisen äänin 10 - 2 (poissa 1). Äänestyksen jälkeen lautakunta jatkoi asian käsittelyä.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Laura Korpinen)

Jaa-äännet: 10

Samuel Adouchief, Pentti Arajärvi, Eva Biaudet, Maaret Castrén, Kati Juva, Seija Muurinen, Matti Niiranen, Daniel Sazonov, Oula Silvennoinen, Sinikka Vepsä

Ei-äännet: 2

Laura Korpinen, Mikko Paunio

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Minna Lindgren

08.12.2021

Ärende/22

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen 10 - 2 äänin (poissa 1).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi